

בש"פ 6102/17 - עודה אלסאנע נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 6102/17

לפני: כבוד השופט א' שהם

העורר: עודה אלסאנע

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע, במ"ת 63888-05-17, מיום 10.7.2017, שניתנה על ידי כב' השופט נ' אבו טהה

תאריך הישיבה: כ"ג באב התשע"ז (15.08.17)

בשם העורר: עו"ד אסתר בר-ציון

בשם המשיבה: עו"ד ורד חלאוה

החלטה

1. לפניי ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה), במ"ת 63888-05-17, מיום 10.7.2017, בגדרה נעצר העורר עד לתום ההליכים במשפטו.

רקע והליכים קודמים

2. נגד העורר, ושני נאשמים נוספים (להלן ביחד: הנאשמים), הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות של ניסיון לחבלה בכוונה מחמירה; חבלה במזיד לרכב; קשירת קשר לביצוע עוון; גניבה; היזק במזיד; והפרעה לשוטר במילוי תפקידו.

מעובדות כתב האישום עולה, כי ביום 3.5.2017, סמוך לשעה 02:30 נגנב רכב שטח, מסוג קרייזלר "רוביקון"

(להלן: הרוביקון), מביתו של תושב היישוב עומר. על פי הנטען בכתב האישום, במועד שאינו ידוע במדויק למשיבה, עובר ליום 10.5.2017, קשרו הנאשמים קשר עם אחרים (להלן ביחד: הקושרים) לגנוב מכשיר כספומט, במטרה ליטול את הכסף המזומן שבתוכו. עוד נטען בכתב האישום, כי ביום 10.5.2017, הגיעו חלק מהקושרים עם הרוביקון לרח' הרצל ביישוב גן יבנה, כשהם מצוידים בפטישים ורצועות חבל. הקושרים רתמו כספומט שהיה במקום לרוביקון, ועקרו אותו ממקומו, באמצעות נסיעה קדימה עם הרוביקון. לאחר מכן, העמיסו הקושרים את מכשיר הכספומט לתא המטען של הרוביקון, והחלו להימלט בנסיעה מהמקום. ניידת סיור משטרתית שהבחינה ברוביקון, אשר עורר את חשדה, החלה לנסוע בעקבות הקושרים, ובהמשך, נפל הכספומט מתא המטען של הרוביקון אל הכביש. הקושרים המשיכו בנסיעה, כאשר הניידת דולקת בעקבותיהם, עד שקשר העין עם הרוביקון אבד (להלן: אירוע גניבת הכספומט). לאחר האירוע המתואר, סמוך לשעה 05:30, נסעו ברוביקון חמישה מהקושרים, וביניהם שלושת הנאשמים, לכיוון דרום, באזור תחנת הרכבת להבים, שם נתקלו במחסום משטרתית. הקושרים התעלמו מהמחסום והמשיכו בנסיעה מהירה קדימה, במטרה להימלט מהמקום, וזאת חרף העובדה שגלגלי הרוביקון נוקבו, בעקבות העלייה על דוקרנים שהיו פרוסים במחסום. כ-100 מטרים במורד הכביש, עמד רכב משטרתית אזרחי (להלן: הרכב) וחסם חלק מהדרך, בכיוון נסיעת הרוביקון. בכוונה למנוע את מעצרם, המשיכו הקושרים בנסיעה מהירה אל עבר הרכב, והשוטרים נאלצו לנוס ולהתרחק ממנו, שעה שהקושרים התנגשו בו בעוצמה עם הרוביקון. לאחר זאת, המשיכו הקושרים להימלט מהשוטרים בנסיעה פראית, כאשר השוטרים דולקים אחריהם. בקרבת תחנת הרכבת להבים, האט הרוביקון את נסיעתו וחלק מנוסעיו, ובהם שני הנאשמים האחרים בכתב האישום, נמלטו בריצה לשטח פתוח בכיוון מערב. הרוביקון המשיך בנסיעה, כאשר השוטרים בעקבותיו, עד שנעצר בניסיון לעבור במעבר המצוי מתחת לכביש 40, ונתקע בשל גובהו. בשלב זה, כך נטען בכתב האישום, נטש העורר את הרוביקון והחל להימלט. בתום מרדף רגלי שערכו השוטרים אחר העורר, הוא נתפס, לא לפני שהוא נאבק בהם, עד שהשוטרים הצליחו לכבול אותו. בנוסף, סירב העורר להזדהות בפני השוטרים. כתוצאה ממעשי הקושרים, נגרם נזק לרכב בו התנגש הרוביקון.

3. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי, הוסכם על קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר נגד כל הנאשמים, והדיון בעניינם נדחה לצורך קבלת תסקירים מטעם שירות המבחן, אשר במסגרתם תבחן האפשרות לשחרר את הנאשמים לחלופת מעצר.

מתסקיר שירות המבחן אשר הוגש בעניינו של העורר עלה, כי הוא כבן 43 שנים, נשוי ואב ל-9 ילדים, אשר עובר למעצרו התגורר עם משפחתו בשבט "אבו סבית", ועבד בעבודות פיתוח כבישים מזדמנות. תחילה, ציין שירות המבחן כי לחובתו של העורר הרשעה קודמת בעבירת רכוש, אשר בוצעה בשנת 2007, וכי מתנהל נגדו תיק נוסף, בגין ביצוע עבירות פריצה וגניבה. נוכח התרשמותו של שירות המבחן מהעורר, ובשל קיומו של תיק פלילי נוסף המתנהל נגדו, העריך שירות המבחן, כי "קיימת רמת סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק" מצדו של העורר, בעתיד. במסגרת התסקיר נבחנה חלופת מעצר, בדמות מעצר בית מלא בביתו של העורר, בפיקוח ארבעה קרובי משפחה שלו. שירות המבחן ציין, בהקשר זה, כי הגם שהמפקחים הביעו דאגה כלפי ילדיו של העורר, וראו חשיבות בכך שהעורר ישוב לביתו, על מנת שיוכל לטפל בילדיו, הרי שהם התקשו לבחון את התנהלותו השולית של העורר, ופרט למפקח אחד, נאמר בתסקיר כי המפקחים אינם יכולים לשמש דמויות סמכותיות עבור העורר. לפיכך, שירות המבחן לא בא בהמלצה לשחררו של העורר ממעצר.

4. ביום 10.7.2017, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בפתח דבריו, ציין בית המשפט המחוזי, כי בכל הנוגע לעבירות שעניינן הימלטות מהמשטרה, הכלל הוא, כי יש להורות על מעצרו של הנאשם עד לתום ההליכים נגדו, ולרוב, אין לתת אמון במי שמואשם בעבירות אלו. בהמשך, עמד בית

המשפט המחוזי על מסוכנותם של העורר, ושל יתר הנאשמים, אשר נלמדת מחומרת המעשים המיוחסים להם בכתב האישום, ומיתר הנסיבות, ובכלל זאת: התכנון המוקדם לביצוע העבירות; התעוזה שהפגינו הנאשמים; והעובדה כי הם סיכנו את חיי השוטרים. חיזוק למסקנה בדבר מסוכנותם של הנאשמים, מצא בית המשפט המחוזי בעברם הפלילי, כאשר בעניינו של העורר ציין בית המשפט המחוזי, כי לחובתו הרשעה בעבירות של גניבת רכב, הסגת גבול פלילית, והפרעה לשוטר, אשר בגינן הוא ריצה 5 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות. כמו כן, הטעים בית המשפט המחוזי, כי לחובתו של העורר הרשעות "בשורה ארוכה של עבירות תעבורה, לרבות בגין עבירת נהיגה ללא רישיון", וכי מתנהל נגדו תיק נוסף בשל עבירות פריצה, גניבה, קשירת קשר לפשע, והפרעה לשוטר, המיוחסות לו. לאחר שבית המשפט המחוזי עיין בתסקיר שירות המבחן בעניינו של העורר, נקבע כי לא ניתן לאיין את המסוכנות הרבה הנשקפת מהעורר באמצעות חלופת מעצר, וכי אין בנמצא "טעמים מיוחדים" המצדיקים סטייה מהמלצתו השלילית של שירות המבחן.

הערר

5. בערר שלפניי טוען העורר, כי בית המשפט המחוזי שגה עת הורה על מעצרו עד לתום ההליכים במשפטו. לטענת העורר, מתסקיר המעצר עולה, כי אין מדובר במי שהינו בעל דפוסי התנהגות עבריינים "מושרשים", וכי רמת הסיכון שנקבעה אינה "גבוהה או כזו אשר איננה מאפשרת כלל ועיקר בחינת שחרור של העורר או לחילופין מעצרו באיזוק אלקטרוני". עוד נטען בערר, כי ביכולתו של העורר להציע מפקחים ראויים נוספים, לצד המפקח האחד, שכבר נמצא מתאים על ידי שירות המבחן. העורר טוען בנוסף, כי עברו הפלילי אינו "עשיר" כסברת בית המשפט המחוזי, שכן הוא כולל הרשעה אחת בלבד משנת 2008, ותיק נוסף אשר תלוי ועומד נגדו כיום, בשלב של טיעונים לעונש. לאור האמור, התבקשתי להחזיר את התיק לבית המשפט קמא לצורך בחינת חלופת המעצר המוצעת, אשר נטען כי לא נבחנה עד תום.

6. בדיון בערר שהתקיים לפניי, ביום 15.8.2017, טענה באת-כוח העורר, עו"ד אסתר בר ציון, כי כתב האישום הינו עמום, וניתן לטעון כי "אין ראיה לכאורה" אשר קושרת ישירות את העורר לאירוע גניבת הכספומט. עוד טענה עו"ד בר ציון, כי התסקיר שהוגש בעניינו של העורר איננו שלילי בעיקרו, שכן לא נקבע במסגרתו כי נשקפת מן העורר רמת מסוכנות גבוהה. נטען, בהמשך לכך, כי מדובר בתסקיר אשר יכל להתיישב עם המלצה למעצרו של העורר באיזוק אלקטרוני, אלא שאפשרות זו לא נבחנה על ידי בית המשפט המחוזי, מאחר שמרבית המפקחים שהוצעו, נפסלו על ידי שירות המבחן.

מטעמה של המשיבה הופיעה עו"ד ורד חלאוה, אשר טענה כי התנהלותו של העורר, כפי העולה מכתב האישום, הינה חמורה ביותר ומשקפת את המסוכנות הגבוהה הנשקפת הימנו, בהינתן העובדה כי הוא "לקח חלק" באירוע גניבת הכספומט; היה ברכב בעת המרדף המשטרתי; סירב להזדהות; ועוד. עוד הוסיפה עו"ד חלאוה וטענה, כי העורר ביצע לכאורה את המעשים המיוחסים לו, שעה שמתנהל נגדו הליך פלילי נוסף, במסגרתו הוא הודה והורשע בביצוע עבירות רכוש נוספות. לאור זאת, סבורה המשיבה, כי אין מקום להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא.

דיון והכרעה

7. לאחר שעינתי בערר ובצירופותיו, והאזנתי לטענות הצדדים בדיון שהתקיים לפניי, הגעתי לידי מסקנה כי דין הערר להידחות.

סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), קובע כי בית המשפט יורה על מעצרו של נאשם עד לתום ההליכים במשפטו, בהתקיים שלושה תנאים מצטברים: קיומן של ראיות לכאורה להוכחת האשמה; קיומה של עילת מעצר; והיעדר חלופה שניתן באמצעותה להשיג את מטרת המעצר, בדרך אשר פגיעתה בנאשם פחותה (בש"פ 6101/17 אבו כף נ' מדינת ישראל (15.8.2017)); בש"פ 4276/17 פלוני נ' מדינת ישראל (15.6.2017); בש"פ 4225/17 אבו רמוז נ' מדינת ישראל (6.6.2017)). נזכיר, כי בא-כוחו הקודם של העורר הסכים כי קיימות ראיות לכאורה בעניינו של העורר, ולפיכך, נקודת המוצא, לצורך ההליך שלפניי, היא כי התנאי הראשון התקיים. בנוסף, אין חולק כי קמה עילה למעצרו של העורר, ומשכך - מתקיים גם התנאי השני אשר פורט לעיל.

8. בכל הנוגע לבחינת האפשרות לשחרורו של העורר לחלופת מעצר, לאחר עיון בחומר שהוצג בפניי, לרבות בתסקיר המעצר, לא מצאתי כי נפל פגם כלשהו בהחלטתו של בית המשפט המחוזי, להורות על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים במשפטו. כידוע, בית המשפט אינו כבול להמלצות תסקיר שהוגש בעניינו של הנאשם, ואולם "סטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן תעשה בהתקיים טעמים טובים וכבדי משקל" (בש"פ 7465/15 אבו עסב נ' מדינת ישראל (12.11.2015)); בש"פ 3523/10 מדינת ישראל נ' אזיב (3.5.2010)). בנסיבות עניינינו, לא מצאתי כי מתקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים סטייה מהמלצתו השלילית של שירות המבחן. אוסיף, בהקשר זה, כי אין בידי לקבל את טענתו של העורר לפיה התסקיר שניתן בעניינו איננו שלילי, שעה ששירות המבחן העריך במסגרתו, כי העורר נמצא בקשר עם גורמים שוליים; הוא מתקשה לבחון "כל דפוס מכשיל באישיותו"; והוא נוקט בעמדה קורבנית, ומתרכז במצוקותיו האישיות והמשפחתיות. זאת ועוד, אין להקל ראש בעברו הפלילי של העורר, אשר גם אם אינו "עשיר", כנטען על ידי עו"ד בר-ציון, הרי שהוא מצביע על דפוסי התנהגותו הבעייתיים של העורר, כאשר גם הליך פלילי שהתנהל נגדו באותה עת, לא הניאו מביצוע לכאורה של העבירות המיוחסות לו. לסיכום, סבורני כי החלטתו של בית המשפט המחוזי מבוססת כדבעי, ובמסגרתה נתן בית המשפט המחוזי את דעתו למכלול השיקולים הרלוונטיים בעניינו של העורר, ואינני רואה כל מקום להתערב בהחלטה זו.

9. לאור האמור, הערר נדחה בזאת.

ניתנה היום, כ"ד באב התשע"ז (16.8.2017).

שׁוֹפֵט